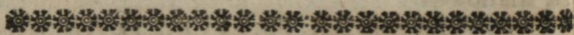

1673. in honorem S. Margarethæ à loci illius
 communitate est erectum. Hæc solidæ sunt
 pietatis Monumenta, quibus Urbs nostra quasi
 in monte, & super Candelabrum posita lucet
 omnibus, impiis quidem ad invidiam, probis
 ad ædificationem, Orbi in gloriam Universo;
 Hæc inquam sunt Austriacæ Domûs, & ipsius
 Urbis nostræ fulcra, & Columnæ, quibus sus-
 sulta videntur tam firmiter, ut nullo contrario
 impetu, nullis ventorum turbinibus, nullis
 terrarum quantumvis tremendis concussioni-
 bus loco moveri, aut vel minimam gloriæ suæ
 jacturam amittere possint, aut posse videantur.
 Hæc tandem sunt permansturæ felicitatis certifi-
 cima argumenta, quibus deinceps in futura
 tempora magis, ac magis felicitate floreat, eoque
 suum protendat Imperium Austria, ut de
 illa, quod sæpiùs vaticinatio fuit prolatum spiritu,
 certò prædici queat: *Austria erit in orbe ul-
 tima.*

TITULUS IV.

*Magnifica Palatia, Diversoria Pu-
 blica, & Apothecæ.*

Non vanè scriptores extollunt Romam
 veterem, eamque à suis tam splendore,
 quàm magnificentiâ insignibus laudant
 ædificiis, tot Cæsarum jactant amphitheatra,
 tot

tot auro, cedroque laqueata commendant palatia, ut vel ex iis Romam Urbium fuisse Principem non immeritò fatearis, neque nos Urbi illi, quem habuit, & etiamnum possidet splendorem, invidemus, neque nostram præferre illi mens est, illud tamen non sine veritate profiteamur Viennam decore suo, & ædificiorum mole, & venustate nobilissimis etiam orbis civitatibus posse comparari: tot enim in ea superbæ sumptibus moles, tot vasta & immensis opibus extracta atria, tot propè quot domus, palatia numerantur, ut inter venustissimas, & populosissimas Urbes non unius Europæ, sed Orbis prope modum universi referatur; Et quamvis pro incolarum copia, quos ultra 600000. complectitur, paucæ fortassis videri domus possint. (nam non nisi mille ducentas triginta & tres, ex quibus Civicæ 930. Liberæ 248. Monasteria 18. Tempia 29. Sacella non annexa 8.) continet, tantæ tamen sunt magnitudinis, ut plures etiam familiæ eandem incolere commodè valeant, & inhabitare. Nam quot spectantur ædes vastissimæ, quas aulas nominant, quot diversoria, quot ingentia Principum, & Dominorum Palatia, quorum singula suo in districtu minores aliorum locorum civitates aut æquare, aut superare posse videantur: finem dictioni non facerem, si recenserem singulas, possem autem omnes, easque secundùm meritum suum dilaudarem, unde ut brevitati & consuetæ scribendi rationi morem geram, aliquas, easque pau-

eiffimas, quæ cæteris aut mole, aut pulchritudine, aut magnificentiâ anteferri possint, placuit enumerare.

Et ut ab Augustissimarum Majestatum Regia initium faciamus, sita est hæc ad portam ab Aula dictam, solem Occidentalem versûs; speciali fossâ, propugnaculis, & custodia defensa, opus & magnitudine & venustate insignè, tres in se continens distinctas Aulas, quarum unam Augustissimus Imperator, Augustus alteram, tertiam Serenissimus Archidux, cum numerosa Ministrorum suorum manu incolit, ædificium formâ quadratâ erectum, amplum includit atrium, quatuor portis, tam pompæ, quàm si necessitas cogeret, militum aliquot millibus opportunum, contignationes in altum numerat ternas, quarum medias occupant coronati vertex, reliquæ illis in usum, qui ab obsequiis pendunt Principum, reservantur.

Quorundam Dominorum Palatia Ordine Alphabetico.

PRæter præfatam Regiam alia reperiuntur Principum, & Dominorum domicilia opere suo & arte celeberrima, de quorum numero delibare potiùs, aut recensere aliqua, quàm describere fusiùs brevitati studentes statuimus, neque illis ista præferre, aut hæc præ aliis negligere nobis mens fuit, sed quemadmodum vel suspeximus.

ximus ipsi, vel ab aliis accepimus quædam non
singula commemorare, satius nos facturos judi-
cantes, si ad ocularem horum experientiam be-
nevolam Lectorem invitemus.

A Principum aulis ordimur, quas inter re-
censendæ veniunt (præter domum Provincia-
lem) in qua Austriæ Status de Provinciæ nego-
tiis tractaturi conveniunt, sumptibus & stru-
cturâ insignem, Equitum item Ordinis Teuto-
nici in platea vulgò *Singerstrassen*, & Ordini-
s Melitensium ibidem) Principis de Boquoi,
utriusque Principis Gundacari, & Leopoldi de
Dietrichstein, quorum primi ad pulchrum fon-
tem, secundi in Dominorum platea est sita. 9.
Principis & Hungariæ Palatini ab Esterhasi,
Principum Adami de Liechtenstein in platea
Dominorum, & alterius Adami de Liechten-
stein penes domum Provinciam, ac tertii
Hartmanni de Liechtenstein in foro Rusticano.
Principis de Monsfeld in alto ponte. Principis
Montecuculi post domum Provinciam. Prin-
cipis de Porcia in platea Dominorum. Ducis
Saxonie nunc Episcopi Jaurinensis in alto Pon-
te. Eugenii Ducis Sabaudie ad Portam cœli.
Principis de Schwarzenberg in foro novo. Cel-
sissimi Principis ac Episcopi Viennensis, ex Co-
mitibus de Harrach penes S. Stephanum. Quæ
singulæ vel à magnificentia, vel à statuis, pictu-
ris, & Architecturâ celebres Civitatem Illu-
strem reddunt & exornant.

Neque minùs adferunt Urbi ornamentum
Palatia plurima Excellentissimorum, & Illustris-
simorum DD. Comitum per varias Viennæ
partes, fora, & plateas dispersa, D. Com. Bu-
celleni aulæ Cancellarii in novo foro. Comitis
Budiani in S. Dorotheæ. Capraræ in platea à
pulchro fonte nuncupata. Carassæ in aula Sco-
tensi. Colaldo in foro ad aulam dicto. Colore-
do in Weichport: Corbelli in S. Joannis: DD.
Comitum Philippi de Dietrichstein penes PP.
Augustinianos. Fünffkirchen in platea inferiori
Pistorum. Ab Harrach penes Monasterium
Scotense. D. Com. ab Hamelthon ad mœnia
in **Pinsalt** **Strassen**. Comitum de Hojos non
procul ab hujus ad mœnia protensa. D. Com.
de Jörger in platea simplici vulgò **Pinsalt**
Strass. D. Com. de Kauniz infra domum
Provincialem. D. Com. Kinski in Cœmeterio
S. Petri. D. Com. de Lamberg in **Walner**
strass. Com. de Martiniz in foro Carbonario:
D. Com. de Molart in Dominorum platea:
Gen. de Obizi penes PP. Augustinianos: Gen.
de Palfi non procul à domo Provinciæ. D. Com.
de Rabbata in platea **Wohlzeil** nuncupata:
Com. de Rosenberg in Dominorum platea: D.
Com. de Rottal in Cantatorum platea: D. Com.
à Sallaburg in S. Joannis. D. Com. de Sinzen-
dorff penes domum Provincialem. Com. Sta-
renberg non procul ab eadem. D. Com. de
Stratmon ibidem. Com. Strozi non procul à
præfatis. D. Com. Tschernini in alto ponte.
Com.

Com. de Traun in Dominorum platea. D. Co. de Trautmanstorff in eadem. D. Com. Trautson in platea Dominorum, & alterius D. Com. de Trautson in platea Breineriana. D. Com. de Völkerer. Com. de Weissenwolff. D. Com. de Wallenstein è regione Monasterij Scotensis. D. Com. de Windischgraz penes PP. Minoritas, & aliorum quàm plurimorum, quæ referre omnia nihil foret aliud, quam volumen implere domibus, & in infinitum excurrere referendo; quamobrem privatas aliorum Dominorum silens prætereo ædes nobilissimas, quarum Viennensis Urbs tot continet ad sui propè invidiam, quot domus universim, ac proinde eas nunc solum proferemus, quæ linguâ nostrâ ob magnitudinem suam, & vastitatem aulae nativo sermone *Höff* appellantur postea, de publicis & ad commoditatem omnem instructis diversoriis dicturi, sunt autem aulae hujusmodi per urbem celebriores viginti.

Aula Episcopalis penes S. Stephanum 9, Passaviensis ad gradus B. V.: Claustro-Neoburgica è regione armamentarii Cæsarei, aula ad S. Dorotheam, Gundeliana penes *Brandstatt*, Gammingeriana, aula S. Crucis non procul à Templo Collegij Soc. Jesu. Ducumburgensis in platea S. Annæ, Celleriana vulgò *Cöllnerhoff* in superiori Pistorum, Campililiensis in platea Weichburgensi: S. Margarethæ in foro vetere Rusticorum: Madlsbergensis: Melicensis penes Monasterium Scotense, Mariæ Cellensis,

sis, in S. Joannis platea : Neomontana in platea Scholastica. Ratisbonensis in platea Pistorum : Scotensis in ipso Monasterio. Seizeriana ad portam Pallerianam, Styrensis in Carinthiaca platea, Zwetlensis penes B. V. ad gradus, Zwölfferiana in foro antiquo Ianionum. Quæ omnes à mole, vastitate, incolis, & decore clarissimæ superbis aliarum urbium aulis, & domiciliis in comparationem venire posse, eaque aut superare, aut æquare non ambigimus.

Succedunt his ordine & dignitate suâ copiosissima diversoria, & hospitia publica, tam civibus quàm exteris & è locis diffitis adventantibus peropportuna, in quibus quidquid vel ad necessitatem, vel ad commoditatem exigitur, dato ad id pretio comparatur.

Ad aquilam nigram, ad aquilam flavam penes turrim rubram, ad aquilam auream in novo foro, ad anatem auream, ad arborem viridem penes Cancellariam Imperialem, ad arborem viridem ubi lupus anseribus prædicat, ad Angelum aureum, ad anserem aureum è regione rubræ turris, ad agnellum aureum in alto ponte, item ad agnellum aureum in platea Clavigerorum, ad anguem aureum vulgò *Stindlwirth* / ad bovem album in foro vetere vulgò *Fleischmarkt*, ad botrum aureum in foro ab aula dicto, ad crucem auream penes rubram turrim. Ad 3. coronas aureas ibidem. Ad Crates non procul ab armamentario navali. Ad cygnum in Carinthiaca, ad Cetum in *der Krugger*

gerstrassen/ ad cervum aureum penes rubram
turrin in aula Dempfingeriana, in aula Docto-
ris Lozen, ad Elephantem nigrum è regione ru-
bræ turris, in aula à piscibus vulgò *Fischhoff*
dicta, ad gryphem aureum in Carinthiaca.
Ad Gallum album in fossa profunda, ad glo-
bum aureum in foro aulæ. Ad Hircum cœru-
leum penes portam Stubensem, ad Euclionem
aliàs *Rüssen-Pfenning* ad rubram turrin. Ad
tres lepores in Carinthiaca, ad Leonem aur eum
ibidem, ad Leonem album in *Salzgriess* / ad
lupum Candidum in foro veteri vulgò *Fleisch-
marck* / in aula Matschakeriana. Ad pavonem
aureum in Carinthiaca, ad portam nigram pe-
nes domum Provinciale, ad pomum aureum
in platea angulus porcorum dicta, ad rosam al-
bam in platea pistorum, ad rosam auream in
S. Joannis, ad stivam auream in platea Clavi-
gerorum, ad solem aureum è regione rubræ
turris, ad stellam albam penes 7. libros, ad tres
securas penes Monasterium Scotense, ad Saty-
rum in Carinthiaca. Ad SS. Trinitatem in pla-
tæa Judæorum. Ad ursum aureum in foro la-
nionum veteri. Ad ursum nigrum *auff dem
Ludweg* / ad venatorum cornu aureum penes
Sanctam Dorotheam. Sunt quidem plura ad-
huc Viennæ diversoria, quia tamen præfatis &
commoditate & celebritate non paria, hic illis
enumerandis superfedemus. Et quoniam de do-
mibus illis, in quibus sanis alioquin, & bene
valentibus prospicimus corporibus, differui-
mus,